

Provozní model hospodaření a komunitární soutěžní právo

David Sehnálek*

1. ÚVOD DO PROBLEMATIKY

Tento příspěvek reaguje na situaci, kdy v době před vstupem České republiky do Evropské unie i po něm probíhala v České republice řada transferů majetku obcí nebo obcemi ovládaných právnických osob, včetně věcí, práv a jiných majetkových hodnot, na soukromoprávní subjekty za protiplnění, jež někdy neodpovídalo skutečné hodnotě převáděného majetku. Např. ve vodárenství prodaly některé původní vodárenské společnosti vlastněné obcemi jako akcionáři, provozní část svého podniku (ObZ) soukromému investorovi. Na soukromého investora tak přešly zejména veškeré smluvní vztahy se všemi odběrateli a dodavateli, dále pracovní právní vztahy, movité věci, know-how atd. Původní vodárenské společnosti zůstal zpravidla pouze nemovitý majetek, který tato společnost obratem pronajala téměř soukromému investorovi na dobu v řádově desítkách let. Problematika vodárenství je velmi aktuální, jak ostatně dokazuje zájem zejména tištěných médií. Analýza reaguje na článek Č. Kloše v časopise EURO č. 22 roč. 2006 nazvaném „Aktivní obce v dotačním mlýně“ a nabízí jiný pohled na problematiku vodárenství. Dotační politika Evropských společenství úzce souvisí s řádně fungující efektivní hospodářskou soutěží na jednotném vnitřním trhu. Dotace poskytnuté z evropských fondů (v daném případě Fond soudržnosti) subjektům, které již byly jinak protiprávně v hospodářské soutěži zvýhodněny, by mohly vést k dalšímu narušení již omezené efektivní soutěže. Jako takové jsou tedy nežádoucí. V oblasti českého vodárenství to může mít za následek částečné, či dokonce úplné, omezení poskytování dotací do rozvoje vodovodů a kanalizací. Tzv. provozní model organizace vodohospodářství, na který v minulých letech řada obcí v České republice přešla, totiž může být v rozporu s pravidly hospodářské soutěže Evropských společenství.

Cílem následujícího pojednání je kvalifikace shora uvedených transakcí z pohledu práva ES. Posuzovány tedy budou převody majetku ze strany územně samosprávných celků na podniky, jak je v širším smyslu chápáno právo hospodářské soutěže.¹ Výchozí předpoklad je, že uvedená jednání komunitárním právem regulována jsou a mohou s ním být v rozporu. Cílem tohoto příspěvku proto bude i vyvození příslušných právem předvídaných právních důsledků a posouzení možnosti nápravy současného stavu.

Účelem následujícího textu není hodnocení těchto změn z hlediska ekonomické výhodnosti, ale z pohledu komunitárního práva, a to s ohledem na vstup České republiky do Evropské unie a na potenciační dopady těchto transferů na hospodářskou soutěž. Možných úhlů pohledu se přitom nabízí několik. V úvahu přichází hodnocení jednání, kdy územně samosprávné celky nebo jimi vlastněné právnické osoby:

1. uzavírají zvýhodněné nájemní smlouvy; nebo
2. převádí hlasovací práva k akciím či převádí podnik (ObZ) nebo jeho část jako:
 1. státní podpory;
 2. veřejné zakázky; anebo
 3. fúze.

V následujícím textu budou rozebrány možnosti aplikace některého ze shora uvedených institutů na uvedená jednání.

2. STÁTNÍ PODPORY

Právo ES reguluje státní podpory přímo ve Smlouvě o založení ES v čl. 87 a následujících Smlouvy o založení ES (dále jen „SES“ nebo „Smlouva“). Neslučiv-

* JUDr. David Sehnálek, Ph.D., Katedra mezinárodního a evropského práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno

¹ Uvědomujeme si, že používání pojmu podnik v sobě skrývá určité problémy. Tento pojem lze vykládat ve smyslu § 5 zákona č. 513/1991 Sb. Obchodního zákoníku (dále jen „obchodní zákoník“), který jím pro své účely rozumí soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání, včetně věcí, práv a jiných majetkových hodnot, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem k své povaze mají tomuto účelu sloužit a definuje jej jako věc hromadnou. Použití pojmu podnik v tomto významu bude v článku vždy výslovně zdůrazněno, a to takto „podnik (ObZ)“. Na pojem podnik lze nazírat pohledem práva hospodářské soutěže a v tomto duchu jej, s ohledem na zaměření pojednání, budeme používat. S ohledem na zavedenou judikaturu ESD zahrnuje pojem podnik jakoukoliv entitu účastnící zabývající se výkonem hospodářských aktivit, bez ohledu na svůj právní status a způsob financování (judikát ESD C-41/90 Höfner and Elser). Srov. též rozsudek Soudu prvního stupně T-319/99, v řízení vedeném mezi Federación Nacional de Empresas de Instrumentación Científica, Médica, Técnica y Dental (FENIN), proti Komisi ES. Negativní vymezení pojmu podnik pak např. v bodě 30 rozsudku ESD C-364/92 z 19. ledna 1994 v řízení vedeném mezi SAT Fluggesellschaft mbH proti Eurocontrol. K pojmu podnik srov. Whist R. Competition Law Fifth Edition. New York: Oxford University Press 2005 s. 80 a násl. nebo též Korah V. An Introductory Guide to EC Competition Law and Practice. Hart Publishing Oxford – Portland, Oregon 2004 s. 40 a násl.

telné jsou dle Smlouvy podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, nestanoví-li Smlouva jinak. Chápání státních podpor Evropským soudním dvorem (dále jen „ESD“) je přitom velmi široké. Přesnější by proto bylo hovořit o veřejných podporách, neboť ty zahrnují i prostředky poskytnuté z fondů samosprávných celků či dokonce soukromých osob, mají-li tyto prostředky původ ve státních financích. Forma veřejných podpor je ESD vykládána extensivně. Za státní podpory jsou považovány veškerá opatření, bez ohledu na jejich formu, která jsou schopná přímo či nepřímo zvýhodnit určitý podnik, ohrožují byť potenciaálně hospodářskou soutěž,² nebo která mohou být považována za ekonomickou výhodu, jíž by přijímající podnik nezískal za normálních tržních podmínek.³ Veřejné podpory mohou mít takřka jakoukoliv myslitelnou podobu a zákaz se neomezuje pouze na přímou finanční pomoc od státu poskytnutou podniku.⁴ Dle judikatury ESD zahrnuje zákaz veřejných podpor i takové formy státních podpor, které se realizují ve formě půjčky se sníženou úrokovou sazbou, úlev na sociálním pojištění, zvýhodněných dodávek služeb či energií, nevymáhání pohledávek, bezplatné či zlevněné přenechání pozemků apod. Aplikace zákazu veřejných podpor by tak neměla činit problémy ani v případě zvýhodněného prodeje podniku (ObZ). Podnik (ObZ) totiž představuje majetkovou hodnotu ocenitelnou peněží, což ostatně potvrzuje i dikce ustanovení § 476 zákona č. 513/1991 Sb. obchodního zákoníku (dále jen „ObchZ“) či § 482 tamtéž. Stejně to bude platit i pro zvýhodněné nájmy infrastruktury či bytových a nebytových prostor ve vlastnictví státu, územně samosprávných celků či jimi vlastněných právnických osob. V této souvislosti lze argumentovat analogicky s rozhodnutím ESD⁵ C-301/87, kde ESD judikoval, že snížené úroky a odvody na sociálním zabezpečení umožňují beneficiáři vyhnout se nákladům, které by za normálních okolností byl podnik nucen hradit ze svých vlastních zdrojů, a proto omezují konkurenci. Uvedené závěry lze analogicky vztáhnout i na případ nájemního vztahu sjednaného na dlouhou dobu anebo za nepřiměřeně nízké ohodnocení, které třeba pokrývá prosté náklady na provoz tohoto zařízení, ale již nestačí na jeho renovaci či rozvoj. Dle našeho názoru platí uvedené i tehdy, když se jedná o nájem inženýr-

ských sítí, které slouží k dodávkám médií. Toto tvrzení platí i přesto, že provozovatelé vodárenských sítí jsou typicky v oblastech zvláštních hospodářských služeb pokrývajících dodávky plynu, elektřiny či vody tradičně v monopolním postavení a skutečné konkurenci proto čelit nemusí. I zde totiž dochází ke konkurenčním střetům, byť s ohledem na monopolní charakter poskytovaných služeb, pouze v okamžiku sjednávání kontraktů o nájmu sítí.

Shora uvedené závěry však budou jen stěží platit pro situaci, kdy územně samosprávný celek dispozicí s veřejným majetkem přeneše na podnik tak, že ho pověří výkonem hlasovacích práv. Tento postup může vypadat na první pohled netradičně. Bude však zřejmě odůvodněn tam, kde lze očekávat vysokou úroveň odborných znalostí a zkušeností při výkonu hlasovacích práv na straně takového soukromého podniku. Samotné převedení výkonu hlasovacích práv proto podle našeho názoru nezakládá neslučitelnou státní podporu, neboť samo o sobě nepředstavuje ekonomickou výhodu pro podnik. Jiná situace samozřejmě nastane, pokud by podnik, který byl pověřen výkonem hlasovacích ve společnosti vlastněné územně samosprávným celkem, vykonával hlasovací práva ve svém zájmu a bez ohledu na pokyny samosprávného celku. Pak by pověření vedlo k obcházení komunitárních norem, neboť by zastíralo ve své podstatě převod podílů či majetku společnosti nebo převod užívacích práv k majetku společnosti.

Podmínkou proto, aby podpora byla neslučitelná se společným trhem je, aby měla nebo mohla mít dopad na obchod uvnitř Společenství a účinek narušení hospodářské soutěže v něm existující.⁶ Pokud podpora poskytnutá členským státem posiluje postavení podniku vzhledem k jiným konkurenčním podnikům v obchodě uvnitř Společenství, musí být tento obchod považován za ovlivněný podporou (viz zejména rozsudky ze dne 17. září 1980, Philip Morris v. Komise, C-730/79, Recueil, s. 2671, bod 11; ze dne 22. listopadu 2001, Ferring, C-53/00, Recueil, s. I-9067, bod 21, a ze dne 29. dubna 2004, Itálie v. Komise, uvedené výše, bod 52).⁷ Problém může představovat lokální charakter činností a monopolní postavení místních poskytovatelů médií. ESD však ve svém judikátu Altmark C-280/00⁸ zahrnul mezi zakázané veřejné podpory i takové, které byly poskytnuty čistě lokálním poskytovatelům služeb – zde dopravcům. ESD v odst. 77

² Rozsudek ESD 6/64 ze dne 15. července 1964 v řízení mezi Flaminio Costa proti E.N.E.L..

³ Rozsudek ESD C-39/94 ze dne 11. července 1996 v řízení mezi Syndicat français de l'Express international (SFEI) a další proti La Poste a dalším, rozsudek ESD 342/96 ze dne 29. dubna 1999 v řízení mezi Španělskem proti Komisi ES. Srov. též bod 30 rozsudku ESD C-256/97 ze dne 29. června 1999 v řízení Déménagements-Manutention Transport SA (DMT), kde ESD použil tzv. „private creditors test.“

⁴ Srov. Dědič, J. a Čech, P. Obchodní právo po vstupu ČR do EU aneb co všechno se po 1. květnu 2004 v obchodním právu změnilo? 2. doplněné a aktualizované vydání, Praha: RNDr. Ivana Exnerová – BOVA POLYGON. 2005 s. 328.

⁵ Srov. bod 39 a 41 rozsudku ESD C-301/87 ze dne 14. února 1990 v řízení Francie proti Komisi.

⁶ Srov. bod 55 rozsudku ESD C-148/04 ze dne 15. prosince 2005 v řízení mezi Unicredito Italiano SpA proti Agenzia delle Entrate, Ufficio Genova 1.

⁷ Bod 56 tamtéž.

a 79 rozhodnutí Altmark stanovil, že i podpora udělená podniku, který poskytuje čistě lokální nebo regionální dopravní služby a neprovádí žádnou činnost mimo stát jeho původu, může mít efekt na obchod mezi členskými státy. Je tomu tak proto, že takovýto podnik je schopen dodávat své služby ve stejné či dokonce vyšší míře a poskytovatelé stejných služeb z jiných členských států mají sníženou možnost podnikat v tomto členském státě. Krom toho není nezbytné, aby se zvýhodněný podnik sám o sobě podílel na obchodě uvnitř Společenství. Tento svůj názor ESD potvrdil i v již citovaném rozhodnutí C-148/04. Pokud totiž členský stát poskytne podniku podporu, může být dosud ryze vnitrostátní činnost zvýšena s tím důsledkem, že možnosti podniků usazených v jiných členských státech proniknout na trh tohoto členského státu jsou sníženy. Mimoto posílení podniku, který se až do té doby nepodílel na obchodu uvnitř Společenství, jej může uvést do situace, která mu umožní proniknout na trh jiného členského státu.⁹

Při posuzování slučitelnosti státních podpor hraje významnou roli ustanovení čl. 86 odst. 2 SES, dle něhož podniky pověřené poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu nebo ty, které mají povahu fiskálního monopolu, podléhají pravidlům hospodářské soutěže, pouze do té míry, pokud uplatnění těchto pravidel právně nebo fakticky nebrání plnění jejich, svým způsobem velmi specifických, činností. Je otázkou, nakolik lze zásobování pitnou vodou považovat za službu obecného hospodářského zájmu. Domníváme se, že to možné je. Přesto však obchod resp. konkurence v kterékoliv oblasti služeb obecného hospodářského zájmu, nesmí být dotčena v míře, která by byla v rozporu se zájmem Společenství. Na otázku co mezi tyto zájmy patří lze nalézt odpověď zejména v čl. 3 písm. g) SES a čl. 4 odst. 2 in fine, která stanoví, že činnosti Společenství zahrnují systém zajišťující, aby na vnitřním trhu nebyla narušována hospodářská soutěž, a ukládají jak Společenství, tak členským státům, povinnost podporovat obecnou hospodářskou politiku ve Společenství v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství s volnou soutěží. Poměrně striktní mantinely pro použití čl. 86 SES stanoví již citované rozhodnutí Altmark. Dle bodu 87 tohoto rozhodnutí opatření státu není státní podporou tehdy, pokud se jedná o kompenzaci za poskytnuté služby ve veřejném zájmu, za podmínky, že tento podnik nezíská jak skutečnou finanční výhodu z tohoto plnění, ani výhodnější postavení ve srovnání s konkurencí. ESD se však nespokojil s touto poměrně obecnou definicí a dále podmínil možnost aplikace čl. 86 SES těmito podmínkami:

1. zvýhodněný podnik poskytuje služby v obecném hospodářském zájmu a jeho povinnosti

jsou jednoznačně stanoveny, např. národním zákonodárstvím či licencí;

2. parametry, za nichž je kompenzace poskytována, byly stanoveny dopředu transparentní cestou
3. kompenzace nepřevyšuje nezbytné náklady poskytování těchto služeb
4. podnik byl vybrán ve **výběrovém řízení**, které umožní zajistit poskytování takovýchto služeb s nejnižšími náklady. V případě, že k výběrovému řízení nedošlo, musí být výše kompenzace stanovena na základě **analýzy**, která určí, jaké by byly náklady typického, dobře řízeného a vedeného podniku.

Veřejné podpory nelze hodnotit pouze po formální stránce. Formální znaky opatření členského státu stanovené v čl. 87 SES mohou být naplněny, ale přesto se takové opatření může vyhnout aplikaci čl. 87 odst. 1 SES, a nepodléhájí tedy oznamovacímu postupu podle čl. 88 odst. 3 SES. Lze pak hovořit o tzv. materiálním znaku veřejné podpory, který byl vymezen v nařízení Komise č. 69/2001/ES o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu de minimis (dále jen „nařízení o bagatelních podporách“). Dle čl. 2 nařízení o bagatelních podporách nesplňují všechna kritéria čl. 87 odst. 1 SES a nepodléhají proto oznamovací povinnosti podle čl. 88 odst. 3 SES podpory, kdy celková výše poskytnutá jednomu podniku nepřesáhne v období tří let částku =100.000,- EUR. Je-li podpora poskytnuta jinak než formou finančního příspěvku, např. v podobě zvýhodněného prodeje obchodního podílu, stanoví se její výše podle hrubého ekvivalentu poskytnutého příspěvku, v daném případě zřejmě dle velikosti podílu na čistém obchodním majetku společnosti.

Na závěr doplňuji, že Komise vydala blokové výjimky ze zákazu poskytovat veřejnou podporu. S ohledem na to, že žádná z nich není relevantní z pohledu tohoto příspěvku, se jimi nebudu dále zabývat.¹⁰

3. VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Právní úprava veřejných zakázek ve Smlouvě přímo upravena není. Ze Smlouvy lze proto pouze extrahovat určité principy, na nichž je regulace této problematiky postavena. Těmito principy jsou:

1. zákaz diskriminace na základě státní příslušnosti;
2. garantovaný volný pohyb zboží;
3. obecný zákaz kvantitativních omezení dovozu a vývozu, včetně opatření s obdobným účinkem,

⁹ Bod 58 rozsudku ESD C-148/04.

¹⁰ K tomu více viz. DĚDIČ, J. a ČECH, P. Obchodní právo po vstupu ČR do EU aneb co všechno se po 1. květnu 2004 v obchodním právu změnilo? 2. doplněné a aktualizované vydání, Praha: RNDr. Ivana Exnerová – BOVA POLYGON. 2005 s. 335 a 336.

4. svoboda usazování
5. volný pohyb služeb na jednotném vnitřním trhu.¹¹

S ohledem na absenci právní úpravy zajišťující transparentnost a volnou soutěž v oblasti veřejných zakázek v primárním právu, byly přijaty zvláštní směrnice regulující tuto problematiku. Domníváme se však, že se úprava veřejných zakázek těmito směrnici nevyčerpává, a že lze postihnout, na základě shora uvedených principů, i veřejnou zakázku výslovně neupravenou některou ze zvláštních směrnic. Toto tvrzení platí pouze tehdy, je-li porušen závažným způsobem některý ze shora uvedených obecných principů.

Z pohledu sledovaného jednání relevantní právní úprava veřejných zakázek v sekundárním právu ES zahrnovala zadávání veřejných zakázek ve stavebnictví, v dodavatelských vztazích nebo ve službách, a ve vybraných sektorech hospodářství (viz. níže směrnice Rady 93/38/EHS). Konkrétně se jednalo o následující předpisy:

1. **Směrnici Rady 93/36/EHS**, která dopadala na veřejné zakázky sjednané písemně úplatnou smlouvou mezi dodavatelem a zadavatelem, které se týkají koupě zboží, koupě najaté věci, koupě nebo nájmu zboží na splátky s předkupním právem nebo bez něho. Dodávka tohoto zboží přitom může dále obsahovat instalační a umísťovací práce;
2. **Směrnici Rady 92/50/EHS**, která se týkala pouze smlouvou založeného poskytování služeb, tedy statků nehmotné povahy poskytovaných na kontraktuálním základě poskytovatelem služby veřejnoprávnímu subjektu;
3. **Směrnici Rady 93/37/EHS**, která dopadala na písemné, úplatné smlouvy sjednané mezi zhotovitelem a zadavatelem, jejichž předmětem je provedení nebo návrh a provedení stavebních prací;

Uvedenými směrnicemi byli vázáni pouze veřejní zadavatelé¹² zakázek. Další směrnici s rozšířeným okruhem zadavatelů je:

4. **Směrnice Rady 93/38/EHS** o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a telekomunikací byla svou podstatou zvláštní. Tato směrnice se vztahovala mj. na zadavatele, kteří:

- a) jsou orgány veřejné moci nebo veřejnými podniky nebo, kteří
- b) působí na základě zvláštních nebo výlučných práv udělených příslušným orgánem členského státu a

pokud poskytují nebo provozují pevné sítě určené k přenosu médií.

Tato směrnice se tedy podstatným způsobem lišila od směrnic uvedených v bodě 1 až 3 tohoto přehledu tím, že povinnost vypsát veřejnou zakázku mají i soukromí zadavatelé, kteří působí v oblasti vodního hospodářství, energetiky, dopravy a telekomunikací.

Věcně byl dopad **směrnice Rady 93/38/EHS** vymezen tak, že reguloval „zakázky na dodávky, stavební práce a služby“ sjednané písemně úplatnou smlouvou mezi jedním ze shora uvedených zadavatelů dodavatelem, zhotovitelem nebo poskytovatelem služeb, jejichž předmětem je:

- a) v případě zakázek na dodávky – koupě, koupě najaté věci, koupě na splátky nebo nájem výrobků, s předkupním právem nebo bez tohoto práva;
- b) v případě zakázek na stavební práce – buď provedení, nebo jak provedení, tak projekt nebo realizace stavebních nebo konstrukčních činností. Tyto zakázky mohou navíc zahrnovat dodávky a služby nezbytné pro jejich provedení;
- c) v případě zakázek na služby – jakýkoli jiný předmět než ty, které jsou uvedeny v písmenech a) a b) a s výjimkou:
 - i. smluv o nabytí nebo nájmu pozemků, stávajících budov nebo jiných nemovitostí nebo práv s nimi spojených financovaných různými způsoby; avšak smlouvy o finančních službách uzavřené jakoukoliv formou současně, dříve nebo později, než je uzavřena kupní či nájemní smlouva, se touto směrnicí řídí;
 - ii. zakázek na telefonní služby, dálhopis, mobilní telefony, pagingové a družicové služby;
 - iii. zakázek na rozhodčí a smírčí služby;
 - iv. smluv o vydávání, prodeji, nákupu nebo převodu cenných papírů nebo jiných finančních nástrojů;
 - v. pracovních smluv;

¹¹ Přestože tedy Smlouva neobsahuje výslovnou úpravu veřejných zakázek, lze její principy vyvodit z jednotlivých ustanovení smlouvy, relevantní jsou zejména ustanovení čl. 28, čl. 43, čl. 49, čl. 12, čl. 81 a 82, čl. 86 a 87 SES. Srov. Arrowsmith, S. The Law of Public and Utilities Procurement. Second Edition. London: Sweet and Maxwell 2005. s. 181 a násl.

¹² Veřejným zadavatelem se rozumí podle okolností buď přímo Česká republika nebo státní příspěvková organizace, územní samosprávný celek nebo jím zřízená či řízená příspěvková nebo jiná právnická osoba, pokud byla založena či zřízena za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu, které nemají průmyslovou nebo obchodní povahu, a je financována převážně státem či jiným veřejným zadavatelem nebo je státem či jiným veřejným zadavatelem ovládána nebo stát či jiný veřejný zadavatel jmenuje či volí více než polovinu členů v jejím statutárním, řídicím, správním, dozorčím či kontrolním orgánu – viz. § 2 návrhu vládního návrhu zákona o veřejných zakázkách.

- vi. zakázek na služby ve výzkumu a vývoji, z nichž výsledky nepřipadají výlučně zadavateli k využití při vlastní činnosti za podmínky, že poskytovaná služba je zcela uhrazena zadavatelem.

V dosavadním pojednání o veřejných zakázkách jsme používali minulého času. Je tomu tak proto, že právní úprava veřejných zakázek byla pro svou rozdílnost změněna a částečně modernizována směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES ze dne 31. března 2004, o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby (dále jen „směrnice o veřejných zakázkách“). Směrnice nahrazuje předchozí právní úpravu dosud obsaženou ve směrnicích 92/50/EHS, s výjimkou jejího článku 41, směrnicí 93/36/EHS a 93/37/EHS, s tím, že se tyto zrušují s účinkem ode dne 31. ledna 2006. Lhůta pro transpozici této směrnice uplynula téhož dne. Směrnice kromě toho, že sjednocuje obecnou právní úpravu veřejných zakázek, mj. reaguje na postupné zavádění prostředků elektronické komunikace do praxe i ve veřejné správě a předpokládá jejich využití. Za tím účelem proto stanoví pravidla, která veřejným zadavatelům umožní využívat těchto systémů. Věcně dopadá směrnice o veřejných zakázkách na stejnou oblast, jako směrnice jí rušené. Vzhledem k povaze veřejných zakázek, která je ostatně vyjádřena i v čl. 1 odst. 2 písm. a) směrnice o veřejných zakázkách, nelze dle našeho názoru tuto právní úpravu aplikovat na prodej účastí ve společnostech, prodej podniku či prostý nájem veřejného majetku bez protihodnoty v podobě služeb, dodání výrobků či poskytnutí prací. Ustanovení, na které shora odkazujeme, totiž definuje veřejnou zakázku jako úplatnou smlouvu uzavřenou písemnou formou mezi jedním nebo více hospodářskými subjekty a jedním nebo více veřejnými zadavateli, jejímž předmětem je:

- 1) provedení stavebních prací;
- 2) dodání výrobků; nebo
- 3) poskytnutí služeb.

Uvedené tvrzení pak platí i pro právní úpravu předešlou, jelikož její věcný rozsah spadal rovněž na smlouvy s předmětem uvedeným shora ad 1 až 3).

Zvláštní, sektorová úprava veřejných zakázek je obsažena ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES ze dne 31. března 2004, o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb (dále jen „sektorová směrnice“). Rovněž smyslem této sektorové směrnice je modernizace a zjednodušení zadávání zakázek veřejnými

zadavateli a jinými subjekty, kteří vykonávají činnosti ve vybraných sektorech hospodářství.¹³ Tato směrnice, která zrušuje a nahrazuje mj. stávající sektorovou směrnici Rady 93/38/EHS, měla být rovněž provedena k 31. lednu 2006. Jejím specifickým je podobně jako u směrnice 93/38/EHS dopad i na jiné subjekty, než veřejné zadavatele. Věcně je tato směrnice podobně jako směrnice o veřejných zakázkách omezena také na zakázky na dodávky, stavební práce a služby.

Shrme-li dosud řečené, dopadá současná právní úprava v obecné rovině pouze na situace, kdy mají být za prostředky z veřejných fondů:

- pro veřejnoprávní instituce vykonávány stavební práce nebo
- je těmto institucím dodáváno zboží nebo pronajímán určitý výrobek s tím, že výslovně je z působnosti směrnic vyňat prodej či nájem majetku nemovitého.
- jsou těmto institucím dodávány služby za úplatu, přičemž tato kategorie představuje kategorii zbytkovou.

Za povšimnutí stojí, že na přijetí nových směrnic, které upravují problematiku veřejných zakázek, zareagovala, byť s jistým zpožděním, i Česká republika. V důsledku změn v komunitární právní úpravě muselo dojít i k příslušným úpravám v právu vnitrostátním. V českém právu byly směrnice provedeny zákonem č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách, který nabyl účinnosti 1. července 2006 (dále jen „nový zákon o veřejných zakázkách“). V našich souvislostech je přitom zajímavá důvodová zpráva k § 8 návrhu nového zákona o veřejných zakázkách, která uvádí, že i když je podnik věcí, jeho nabývání či nájem v režimu zákona o veřejných zakázkách by až na výjimečné případy bylo nevhodné a často i sporné. Z tohoto důvodu bylo nabývání či nájem podniku vyjmutu z působnosti zákona. Konkrétní odraz výše uvedeného pak lze nalézt v § 18 odst. 1 písm. n) nového zákona o veřejných zakázkách, který výslovně uvádí, že zadavatel veřejné zakázky není povinen zadávat veřejné zakázky, jestliže jejich předmětem je nabytí či nájem podniku.

S ohledem na obecnou nepřípustnost retroaktivního účinku právních norem však ani nový zákon o veřejných zakázkách, ani již zmíněné směrnice nelze aplikovat na právní skutečnosti, které nastaly v době před jejich účinností. Aplikován tedy může být původní zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, případně předchozí zákon č. 199/1994 Sb. o veřejných zakázkách. V tomto smyslu budou relevantní také shora popsané a dnes již zrušené směrnice.

Je tedy zřejmé, že sledovaná problematika prodeje podniku (ObZ) či uzavírání zvýhodněných nájemních

¹³ K modernizaci právní úpravy veřejných zakázek viz. LARSEN, M. The new EU Public Procurement Directives in sborník z konference The new EU Public Procurement Directives, Copenhagen: Djof Publishing, 2005, s. 9–16.

smluv uzavřených veřejným či sektorovým podnikem jako pronajímatelem nespadá do působnosti směrnic o veřejných zakázkách ani do působnosti zákona, který směrnice provádí. Směrnice a tedy i česká právní úprava veřejných zakázek naopak dopadá na situace, kdy veřejný zadavatel poptává určité dodávky, služby či stavební práce, které budou hrazeny z jeho rozpočtu. Podíváme-li se na věc kriteriem charakteristického plnění, není to zadavatel, ale druhá strana, kdo charakteristické plnění poskytuje. Uvedené závěry však zcela neplatí pro shora zmíněnou problematiku, kdy např. územně samosprávný celek pověří výkonem hlasovacích práv v jim vlastněné společnosti třetí osobě, tedy že třetí osoba vlastně poskytuje veřejnoprávní korporaci služby spočívající v zastupování. S ohledem na zbytkový charakter kategorie služeb se lze domnívat, že by bylo možné výkon hlasovacích práv k akciím třetí osobou považovat za poskytování finančních služeb veřejnému zadavateli ve smyslu přílohy XVII A [1] sektorové směrnice nebo přílohy II A směrnice o veřejných zakázkách. V této souvislosti však podotýkáme, že působnost směrnice v oblasti finančních služeb je značně omezena. Nezahrnuje totiž transakce s cennými papíry nebo jinými finančními nástroji, zejména transakce veřejných zadavatelů, které mají za cíl peněžní či kapitálový zisk. Zakázky vztahující se k vydávání, nákupu, prodeji nebo převodu cenných papírů nebo jiných finančních nástrojů tedy nejsou zahrnuty.¹⁴ To ale zřejmě nebude případ výkonu hlasovacích práv třetí osobou.

4. FÚZE

Problematika fúzí je v právu ES upravena nařízením Rady č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004, o kontrole spojování podniků (dále jen „nařízení ES o spojování“). Právní úprava se opírá zejména o čl. 81 a 82 SES, tedy o ustanovení, jež zakazují kartely a zneužívání dominantního postavení.¹⁵ To by ale samo o sobě nestačilo pokrýt celou sledovanou problematiku spojování, a proto využila Rada možnosti, kterou jí skýtá ustanovení čl. 308 SES. Na základě tohoto ustanovení si může Společenství stanovit další pravomoci k činnostem nutným k dosažení svých cílů, kterými, jak již bylo uvedeno, účinná hospodářská soutěž na jednotném vnitřním trhu je. Právní úprava dopadá na:

- 1) fúze dvou či více původně nezávislých podniků nebo částí podniků, nebo
- 2) situaci, kdy jedna či více osob, které již kontroloují určitý podnik, získají přímou nebo nepřímou kontrolu nad celkem nebo částmi jednoho či více podniků jiných.

Prodej obchodního podílu v majetku státu nebo územně samosprávného celku odpovídá situaci uvedené ad 2). K tomu, aby podléhal kontrole slučitelnosti Komisí, je však nutné, aby získáním kontroly v takovém podniku narušilo účinnou hospodářskou soutěž na společném trhu nebo na jeho podstatné části a mělo význam pro celé Společenství. Teprve poté následuje hodnocení významu resp. intenzity narušení soutěže, které nelze v případě koncentrací provádět způsoby typickými pro skutkové podstaty zneužívání dominantního postavení a kartelových dohod.¹⁶ Z tohoto důvodu nařízení ES o spojování vymezuje spojení s významem pro celé Společenství poměrně složitým způsobem pomocí výpočtu jejich obrátu a při hodnocení spojení z logických důvodů nepředpokládá využití do jisté míry neurčitého kritéria chování spojujících se podniků. V okamžiku spojení, resp. v době před ním lze totiž jen těžko předvídat jejich budoucí chování po fúzi.¹⁷

Spojení má význam pro celé Společenství jestliže:

- 1) celkový celosvětový obrat všech dotčených podniků přesahuje 5000 milionů EUR a
- 2) celkový obrat každého z nejméně dvou dotčených podniků v rámci celého Společenství přesahuje 250 milionů EUR,
- 3) pokud žádný z dotčených podniků nedosáhne v jednom a též členském státě více než dvou třetin svého celkového obrátu v rámci celého Společenství.

Spojení nedosahující těchto prahových hodnot má i přesto význam pro celé Společenství jestliže:

- 1) celkový celosvětový obrat všech dotčených podniků přesahuje 2500 milionů EUR;
- 2) v každém z nejméně tří členských států celkový obrat všech dotčených podniků přesahuje 100 milionů EUR;

¹⁴ Viz odst. 27 důvodové zprávy k zprávy k směrnici o veřejných zakázkách, resp. odst. 35 důvodové zprávy k sektorové směrnici.

¹⁵ Princip kontroly fúzí prostřednictvím ustanovení čl. 81 a 82 SES byl v judikatuře ESD přijat a potvrzen řadou judikátů srov. např.: rozsudek 6/72 ze dne 21. února 1973 v řízení mezi Europemballage Corporation a Continental Can Company Inc. proti Komisi ES či rozsudek ve spojených věcech 142 and 156/84 ze dne 17. listopadu 1987 v řízení mezi British-American Tobacco Company Ltd a R. J. Reynolds Industries Inc. proti Komisi ES. Viz – Whist R. Competition Law Fifth Edition. New York: Oxford University Press 2005 s. 794 a násl.

¹⁶ Srov. použití kritéria chování dotčeného podniku v dominantním postavení použité ESD např. v rozsudku 27/76 ze dne 14. února 1978 v řízení vedeném mezi United Brands Company a United Brands Continentaal BV proti Komisi ES.

¹⁷ Při hodnocení musí být zohledněna zejména potřeba zachování a rozvoje účinné hospodářské soutěže a tržní postavení spojujících se podniků. Viz. Korah V. An Introductory Guide to EC Competition Law and Practice. Hart Publishing Oxford – Portland, Oregon 2004 s. 345 a násl.

- 3) v každém z nejméně tří členských států uvedených pro účely ad 2) převyšuje celkový obrat každého z nejméně dvou dotčených podniků 25 milionů EUR a
- 4) celkový obrat v rámci Společenství každého z nejméně dvou dotčených podniků přesahuje 100 milionů EUR,
- 5) pokud žádný z dotčených podniků nedosáhne v jednom a též členském státě více než dvou třetin svého celkového obratu v rámci celého Společenství.

Samotný zvýhodněný nájem sítí nemůže být zřejmě hodnocen jako fúze. Naproti tomu koupě podniku (ObZ) či získání možnosti efektivně prosazovat své zájmy výkonem hlasovacích práv, které se váží k akciím, koncentrací nesporně bude. Komunitární aspekt však bude dán teprve tehdy, když dojde k překročení prahových limitů v alespoň jednom ze dvou shora uvedených testů.

5. SANKCE ZA PORUŠENÍ PRAVIDEL SOUTĚŽE

Z textu vyplývá, že hodnocení prodeje podniku (ObZ) územně samosprávným celkem soukromému subjektu, netržně výhodný nájem sítí a převedení hlasovacích práv k akciím, může být z pohledu komunitárního práva uchopeno z různých úhlů pohledu. Prodej může být vnímán jako neslučitelná státní podpora, a to tehdy, pokud se nejedná o obligatorně či fakultativně slučitelnou podporu ve smyslu odst. 2 a 3 čl. 87 SES, hodnota podpory překročí jistou minimální mez, zdroj zvýhodnění spočívá ve veřejných fondech a zvýhodněný podnik by tuto podporu nezískal za stejných podmínek na běžném trhu. Hodnocení prodeje podniku (ObZ) či zvýhodněného nájmu (kde zadavatel je vlastníkem) pomocí norem regulujících veřejné zakázky je naproti tomu sporné. Toto tvrzení však zcela neplatí v případě pověření výkonem hlasovacích práv ve společnosti vlastněné územním samosprávným celkem. Obě směrnice o veřejných zakázkách neupravují prodej či pronájem věcí, vztahují se naopak na jejich poskytování a dodávky. Podřazení prodeje podniku pod zbytkovou kategorii dodávky služeb by bylo v rozporu s logikou úpravy. Naproti tomu aplikace předpisů regulujících fúze je zcela na místě. Pravomoc Komise posuzovat takovéto spojení však bude dána pouze tehdy, když toto spojení alespoň potenciálně naruší účinnou hospodářskou soutěž na jednotném vnitřním

trhu, což je nutné prokázat pomocí některého z testů obratu.

Otázka slučitelnosti či neslučitelnosti poskytnuté podpory má ještě jeden aspekt. Členské státy jsou povinny oznamovat své záměry poskytnout (potencionálně slučitelnou) podporu Evropské Komisi (preventivní povinnost).¹⁸ Sankcí za porušení této povinnosti je protiprávnost poskytnuté podpory, důsledkem pak může být vydání rozhodnutí o navrácení státní podpory. Oznamování plánované podpory se provádí na zvláštních oznamovacích formulářích, které jsou součástí příloh Nařízení (ES) č. 794/2004.¹⁹ Vnitrostátní právo ukládá poskytovatelům státní podpory dále povinnost informovat Úřad pro ochranu hospodářské soutěže o státních podporách poskytnutých v předcházejícím kalendářním roce a o probíhajících programech státní podpory.²⁰ Jedná se tedy povinnost z povahy věci následnou, poté co již byla státní podpora poskytnuta, či v průběhu jejího poskytování. Porušení této povinnosti může být sankcionováno finančními pokutami.

Jak již bylo řečeno, kvalifikace analyzovaného jednání jako fúze přichází v úvahu pouze v omezené míře. Dle aktuální právní úpravy nemůže být fúze s významem pro celé Evropské Společenství realizována před jejím oznámením Komisi ani před jejím prohlášením za slučitelnou se společným trhem. Porušení této povinnosti může Komise sankcionovat zejména tím, že nařídí, aby dotčené podniky spojení zrušily, zejména prostřednictvím zrušení fúze nebo odprodeje všech nabytých akcií nebo majetku. Cílem je obnova původního stavu před uskutečněním fúze.²¹ Neoznámení fúze před jejím uskutečněním či nerespektování rozhodnutí Komise může být dále vynuceno finančními sankcemi ve formě pokut či penále.

Sankcionování jednání, které je v rozporu s právní úpravou veřejných zakázek, je v komunitárních směrnících upraveno jen obecně. Regulace je obsažena ve směrnici Rady 92/13/EHS, o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se uplatňování pravidel Společenství pro postupy při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a telekomunikací a ve směrnici Rady 89/665/EHS o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přezkumného řízení při zadávání veřejných zakázek na dodávky a stavební práce. Obě shodně vytyčují jen základní principy, kdy by členské státy měly zajistit nápravu závadného stavu, zrušení protiprávního rozhodnutí, náhradu škody poškozeným subjektům a případně i finanční postih. Je tedy na každém členském státě v jaké výši určí finanční sankce. Musí

¹⁸ Čl. 2 Nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES.

¹⁹ Citováno z <http://www.compet.cz/VP.htm> dne 7.6.2006.

²⁰ § 5 odst. 1 písm. a) zákona č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje.

²¹ Čl. 8 odst. 4 písm. b) nařízení ES o spojování.

se však jednat o takovou částku, odradí zadavatele od porušování předpisů o veřejných zakázkách. Původní zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách upravoval sankce ve své hlavě IV. Zákon jednání, kdy právnická osoba nebo fyzická osoba, která nedodrží postup stanovený tímto zákonem pro přidělení veřejné zakázky, přičemž tento postup podstatně ovlivnil nebo mohl ovlivnit hodnocení nabídek, uzavře smlouvu s uchazečem vybraným protiprávním postupem, zruší zadávací řízení, aniž si tuto možnost vyhradila v oznámení zadávacího řízení, neuchová dokumentaci o zadání veřejné zakázky nebo nesplní povinnosti o uveřejňování údajů a informací o veřejných zakázkách klasifikoval jako správní delikt. Za takovýto správní delikt může být uložena finanční sankce, a to v závislosti na jeho druhu buď ve výši 5 % ceny zakázky nebo ve výši =10.000.000,- Kč. Jak již bylo řečeno, sledovaná problematika zřejmě nespadá pod rámec veřejných zakázek. V opačném případě by s ohledem na rozměr transakcí hrozily obcím jako zadavatelům, kteří nesplnili zákonné požadavky nemalé pokuty.

Uvedené závěry se týkají právních skutečností, které nastaly po vstupu České republiky do ES/EU. Hodnocení právních skutečností, které nastaly před vstupem České republiky do ES/EU pomocí komunitárních norem je však problematické. Vodítkem může být aktuální rozhodnutí ESD ve věci C-302/04. Základ právního hodnocení musí vycházet zejména z tzv. Evropské dohody²² a dále z obecných zásad právních. Evropská dohoda ve svém ustanovení čl. 69 stanoví závazek České republiky zajistit postupnou slučitelnost jejich právních předpisů s právními předpisy Společenství prostřednictvím sblížení stávajících a budoucích právních předpisů ČR s právními předpisy Společenství. V následujícím ustanovení čl. 70 Evropské dohody je pak výslovně uvedeno, že sblížení práva bude zahrnovat i oblast pravidel soutěže. Ve zmíněném řízení před ESD ve věci C-302/04 se strana domáhala použití komunitární směrnice na spor v řízení, kde skutkové okolnosti sporu předcházely přistoupení Maďarska k Evropské unii. Národní soud, který položil předběžnou otázku, předpokládal, že je ode dne přistoupení k Evropské unii povinen v běžícím řízení vykládat ustanovení vnitrostátního práva, která směřují k jejich sblížení se směrnicí, s ohledem na směrnici. Uvedený názor sdílely i španělská, lotyšská a rakouská vláda. Lotyšská vláda v této souvislosti připomněla, že podle ustálené judikatury se ESD považuje

je za příslušný k rozhodování o předběžných otázkách týkajících se ustanovení práva Společenství i v situacích, ve kterých se skutkové okolnosti v původním řízení nacházejí mimo rozsah působnosti práva Společenství, ale ve kterých se uvedená ustanovení tohoto práva stala použitelnými na základě vnitrostátního práva.²³ ESD soud se ale s touto argumentací neztotožnil a svou pravomoc odmítl. Aniž by podrobněji své rozhodnutí odůvodňoval, rozhodl, že jelikož v daném sporu skutkové okolnosti původního sporu předcházely přistoupení členského státu k Evropské unii, Soudní dvůr nemá pravomoc k výkladu směrnice.²⁴ Aplikace komunitárního práva na události z doby před vstupem České republiky do ES/EU tedy možná není, resp. je pouze na daném státě a jeho soudních orgánech jakým způsobem bude své vnitrostátní právo vykládat. Povinnost vyplývající z ustanovení čl. 10 SES se tak v daném případě neuplatní. Domníváme se přesto, že nastane-li situace, kdy je nutné na skutečnost, jež nastala v době před 1.5.2005, použít vnitrostátní normu přijatou v důsledku aproximace resp. harmonizace českého práva s právem komunitárním, je nutné tuto normu interpretovat pokud možno eurokonformně. Opíráme se přitom o metodu teleologického výkladu právních norem, kdy má-li nastat skutečná sblížení či dokonce sjednocování práva vnitrostátního s právem komunitárním, pak dle našeho názoru nepostačí pouhé přejímání jejich textu do sféry národního práva, ale je nezbytné i zajištění jednotné, resp. souladné interpretace a aplikace vnitrostátních norem. Opačný závěr by vedl k tomu, že stejný text platný a účinný jak v době před vstupem do Evropské unie, tak i po něm, by byl interpretován různým způsobem.

V předchozím odstavci byla nastíněna možnost aplikace tzv. Evropské dohody. Regulace poskytování státních podpor je obsažena v jejím čl. 64 odst. 1 (iii), který stanoví, že jakákoli veřejná podpora, která narušuje soutěž nebo hrozí jejím narušením v důsledku zvýhodňování některých podnikatelských jednotek nebo výroby určitého zboží je neslučitelná s řádným působením Evropské dohody, v míře, jíž může být dotčen obchod mezi Českou Republikou a Evropským Společenstvím. Odst. 2 citovaného ustanovení dále doplňuje, že jakékoliv praktiky, které jsou v rozporu s tímto článkem, budou posuzovány na základě kritérií vyplývajících z uplatňování pravidel článků 85, 86 a 92 (současné čl. 81, 82 a 87) Smlouvy zakládající Evropské hospodářské společenství.²⁵ Pro efektivní

²² Evropská dohoda zakládající přidružení mezi Českou republikou na jedné straně a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé.

²³ Viz rozsudky ze dne 18. října 1990, Dzodzi, C 297/88 a C 197/89, Recueil, s. I 3763, bod 36, a ze dne 17. července 1997, Giloy, C 130/95, Recueil, s. I 4291, bod 23 – odkaz na tyto rozsudky je součástí následující citace, pro lepší přehlednost hlavního textu však byly tyto rozhodnutí uvedeny formou samostatné poznámky.

²⁴ Viz bod 38 rozhodnutí C-302/04.

²⁵ Citováno z <http://www.compet.cz/IEU/ED64.htm> dne 7.6.2006.

aplikaci pravidel v článku 64 Evropské dohody přijala Rada přidružení dva významné dokumenty: rozhodnutím ze dne 30. ledna 1996 Prováděcí pravidla pro aplikaci ustanovení o hospodářské soutěži a rozhodnutím ze dne 24. června 1998 Prováděcí pravidla pro aplikaci ustanovení o veřejné podpoře.²⁶ V druhých uvedených prováděcích pravidlech²⁷ v čl. 2 je obsažen závazek provádět posuzování slučitelnosti jednotlivých rozhodnutí o podpoře na základě kritérií vyplývajících z uplatnění pravidel článku 92 (současný čl. 87) Smlouvy zakládající Evropské společenství, včetně sekundární legislativy i relevantních rozhodnutí Soudního dvora. Tato prováděcí pravidla mj. znají podpory *de minimis*, které jsou vymezeny v zásadě obdobně s pravidlem *de minimis* popsaným shora. Prováděcí pravidla upravují mechanismus konzultací k řešení případných nesrovnalostí či sporů v oblasti poskytování státních podpor. Státní podporou negativně dotčená strana může vedle konzultací dále požadovat, aby dohlížecí úřad druhé strany učinil opatření s cílem zjednat nápravu. Nicméně, **prováděcí pravidla sama o sobě jsou poměrně bezzubá, neboť, stejně jako Evropská dohoda, neobsahují žádnou konkrétní (finanční) sankci za případné porušení některé povinnosti v oblasti poskytování státních podpor.**²⁸

Právní úprava veřejných zakázek je v Evropské dohodě obsažena v čl. 68. Její podstata spočívá v přihlášení se k cílům, jež vyplývají z GATT a je postavena na principu nediskriminace a národního zacházení. S ohledem na její obecnost a již zmíněné a shora

popsané možnosti kvalifikace analyzovaných transakcí jako veřejných zakázek **nepřichází aplikace tohoto ustanovení v úvahu.**

6. ZÁVĚR

Ze shora uvedeného vyplývá, že hodnocení popsáných transakcí pohledem komunitárního práva není jednoznačné. Celá problematika se rozpadá do několika dílčích kategorií, které musí být posuzovány samostatně. Komunitární právo přitom tvoří základní právní rámec, který je, v závislosti na dotčené kategorii různě, doplňován právem vnitrostátním. S ohledem na absenci konkrétních dat o tržní síle zúčastněných podniků, hodnotě transakcí, množství hlasovacích práv a akcií nelze učinit jednoznačný a vyčerpávající závěr této analýzy. Lze však konstatovat, že shora popsané jednání bylo v řadě případů v rozporu s komunitárním právem a jako takové by mělo být příslušnými orgány sankcionováno některým ze shora popsáných způsobů. S ohledem na datací jednání je však přímý dopad komunitárního práva diskutabilní. V každém případě, kdo ztrácí, jsou Česká republika a její občané. Současný provozní model s nájemními smlouvami uzavřenými na dobu určitou v délce trvání desítek let totiž dle Komise není vyvážený a nezajišťuje dostatečnou ochranu veřejným zájmům.²⁹ Evropská společenství proto odmítají v těchto případech poskytovat dotace zejména z Fondu soudržnosti na další rozvoj českého vodárenství.

²⁶ Citováno z <http://www.compet.cz/IEU/ieu.htm> dne 7.6.2006.

²⁷ Celým názvem – Prováděcí pravidla pro uplatnění ustanovení o státní podpoře uvedených v článku 64 odst. 1 (iii) a odst. 2, podle článku 64 odst. 3 Evropské dohody zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Českou republikou na straně druhé a v článku 8 (1) (iii) a (2) Protokolu 2 k této Dohodě o výrobcích ESÚO.

²⁸ Srov. SCHÜTTERLE, P. State Aid Control – an Accession Criterion. *Common Market Law Review*, červen 2002. s. 577–590.

²⁹ Viz. např. Vodohospodářský projekt: Zlínsko, čištění odpadních vod pro Evropu, citováno z dne 26.6.2007.